

Vplyv médií na svedomie človeka

Televízia sa stáva čoraz dôvernejším spoločníkom detí i dospelujúcich. Táto skutočnosť zohráva významnú úlohu hlavne v tých rodinách, kde o ne chýba kritický záujem. Odborníci hovoria o tzv. fenoméne návykového sledovania televízie, ktorý má mimoriadne nepriaznivé dôsledky hlavne pre deti predškolského veku.

V súčasnej filmovej a televíznej tvorbe sa násilie často spája s humorom, s príjemnou hudbou, pričom sa stiera rozdiel medzi zločincom a hrdinom. Násilie a brutalita sa stvárnajú ako základné spôsoby ľudského konania, cez ktoré vedie jediná cesta k úspechu.

Súčasná informačno-televízna kultúra má v sebe však aj mimoriadne pozitívne možnosti: skracuje vzdialenosť medzi osobami a národmi, presviedča, že svet nie je až taký veľký, rozvíja dialóg medzi kultúrami, vzájomnú výmenu informácií a myšlienok, môže byť faktorom spoločenstva, solidárnosti, ľudského a občianskeho rastu. Na druhej strane ale výrazne prispieva k šíreniu takej ľudskej existencie, ktorá má viac–menej negatívny, ľahký a konzumný charakter, vysmieva sa neodškriepiteľným hodnotám, propaguje tzv. nový životný štýl založený na pseudohodnotách, ktoré v konečnom dôsledku vedú k deštrukcii mravnosti a svedomia.

Nesporne dôležité je pamätať na to, že všetky typy obrazov sú tiež využívané k prenášaní rôznych systémov hodnôt. Nekritické prijímanie nadmerného počtu obrazov s podceňovaním úlohy slova v rozvoji človeka vedie k hrozným následkom v jeho osobnosti. S tým je spojené aj otupenie citov a chýbajúca citlivosť pre ľudské nešťastie, ktoré sa ukazuje na televíznej obrazovke. Konzumenti obrazov sa stávajú poddajní pôsobeniu, účinkovaniu propagandy a veľmi ľahko dovoľia sebou manipulovať.

Pre dospelých je často televízia útekou pred skutočnosťou. Človek trávi počas svojho života asi 16 rokov pred televíznou obrazovkou. Vychováva nás televízia, a tak sa nutne stávame inými ľuďmi ako predchádzajúca generácia. Televízia nesie zodpovednosť za to, čo preferuje, prezentuje, ako vychováva najmladšie pokolenie, ako učí. Televízia ako taká však nie je ani dobrá ani zlá, ako každý iný vynález. Všetko závisí od toho, ako bude využívaná. Snahou televízie by malo byť, aby človek cítil istotu, že jeho deti budú vychovávané, nie degradované.

Všeobecne televízia vplýva na každého človeka, aj keď si to priamo neuvedomuje. Dnes sledujeme, že ľudia sa boja byť sami. Iste sme už stretli človeka, ktorý sa okolo nás prehnal so slúchadlami na ušiach. Skoro pravidlom sa stáva, že ľudia prídu domov, zapnú rádio či televízor. Byť sám a chvíľu

v tichosti je však prirodzenou potrebou človeka. Televízia je určená pre zábavu, nie ako nástroj, ktorý má sformovať naše vnútro keď sme sami.

Sexuálna simulácia hrá v dnešnej televízii prím. Dôležitou skutočnosťou je uvedomiť si, že televízia chce riadiť ľudí, a preto do značnej miery zjednocuje spôsob myslenia: to čo sa povie v televízii, ľudia veľmi často prijímajú za vlastný názor. Človek je však individuum a v tom spočíva jeho dôstojnosť, preto má mať svoj názor podľa svojho svedomia. Masa nemôže mať svedomie. Bohužiaľ ľudia dnes uverili, že môže byť masové svedomie. Okrem toho, že televízia v nás provokuje prirodzené sympatie k zlu, manipuluje dospelosťou, zrelosťou a tak sme svedkami toho, ako aj dospelý človek prijíma za svoje to, čo hovorí televízia.

Základným prvkom televíznej manipulácie je strach, a práve z tohto strachu žije televízia. Takmer nikdy nie sme schopní zareagovať na zámernú demagógiu alebo nepravdu či nemravnosť, ktorú televízia ponúka. Často sa i zákonodarcovia boja médiám povedať pravdu. Mali by sme však prekročiť hranice strachu a nebáť sa. Aj televíznym apelovaním na city sa mení poriadok nášho myslenia, a to až tak, že sme schopní robiť kompromisy vo svojom svedomí. Pravda však musí byť pravdou. Ukrývanie faktov alebo povedanie len polovičnej pravdy je ďalším prvkom televíznej manipulácie. V súčasnosti sa to stáva aj vo vzťahu k Cirkvi, keď sa neobjektívne informuje napr. o reštitúciách, majetku a podobne.

Televízia zneužíva predovšetkým pojmy ako láska (myslí sex), šťastie (myslí peniaze), sloboda (myslí liberalizmus)... a potom nasleduje celý rad dôkazov o pravde (vymývanie mozgov), s čím je úzko spojené ukrývanie skutočných zámerov a úmyslov.

Nemenej podstatným prvkom televíznej manipulácie je tiež posluhovanie ľuďom, ktorí majú moc, čím televízia vytvára falošnú autoritu. Nájde si známu osobnosť a jej názory použije na vytvorenie celospoločenských názorov i keď často nie sú pravdivé. Ani objektivita spravodajstva nie je zachovaná. Existuje prevaha negatívnych správ, ktoré pôsobia deprimujúco na diváka. Často to ide až do tej miery, že jedinou pozitívnou informáciou je predpoveď počasia.

Posolstvo pápeža Jána Pavla II. k 38. svetovému dňu spoločenských komunikácií, ktorý sa slávil 23. mája 2004, má tému: Masmédiá a rodina: riziko a bohatstvo. Svätý Otec v posolstve okrem iného píše: „Mimoriadny rozvoj spoločenských komunikačných prostriedkov, ich rastúca prístupnosť každému prináša výnimočné príležitosti na obohatenie života nielen jednotlivcov, ale aj rodín. Rodiny však dnes súčasne musia čeliť novým problémom vyplývajúcim z rôznorodých a často protirečivých správ, ktoré masmédiá uvádzajú.“ Téma zvolená na Svetový deň spoločenských komunikácií

v roku 2004 Masmédiá a rodina: riziko a bohatstvo, je aktuálna, pretože vyzýva k triezvej úvahe o tom, ako by mali rodiny využívať masmédiá, a na druhej strane o spôsobe, ako sa k záujmom rodiny stavajú médiá. Tohtoročná téma je teda pripomienkou pracovníkom v komunikačných prostriedkoch i tým, ktorým sú ich programy adresované, že všetky masmédiá majú morálny rozmer. Ľudia rastú alebo zaostávajú v morálnej oblasti slovami, ktoré slobodne vyslovujú a správami, ktoré si volia slobodne počúvať.